

یازدهمین دوره جشنواره نوجوان خوارزمی
«یادواره طرح شهید کاظمی آشتیانی»

محور

«ادبیات پارسی»

ناظر علمی و کشوری: فاطمه اسد

گروه برنامه ریزی

فعالیت های علمی، پژوهشی و مهارتی دانش آموزان

«دبیرخانه علمی جشنواره نوجوان خوارزمی»

۱۴۰۳-۱۴۰۴

۳ - محور زبان و ادبیات فارسی

در این محور، دانش‌آموزان با تمرکز بر درس «نگارش و فارسی» در تمامی مراحل اجرای جشنواره، مطابق گام‌های زیر، فعالیت خواهند نمود و پس از «ارزیابی حضوری» نام برگزیدگان به همراه «مستندات مرتبط» به مراحل پسین، معرفی و ارسال می‌شود.

مراحل اجرا:

گام های مراحل مدرسه ای، منطقه ای / ناحیه ای / شهرستانی و استانی با زیرمحورهای:

تصویر خوانی و تصویر نویسی (نگارش انشای ساختاری یا نگارش داستان کوتاه)

حکایت خوانی و حکایت نگاری (بازنویسی، بازآفرینی، داستان کوتاه، نقیضه پردازی یا نظیره نویسی از گلستان سعدی)

گام ۱. تصویر خوانی یا حکایت خوانی

- در این گام، دانش‌آموزان باید «عنوان، جزئیات و پیام تصویر یا حکایت» را در بخش «تصویر خوانی» در برگه انشا بنویسند.
- ناظران به گزینش خویش، تصویری مفهومی یا حکایتی از گلستان را برگزیده، دانش‌آموزان علاقه‌مند به «تصویر خوانی»، برای تصویر طراحی شده «عنوان، جزئیات و پیام» می‌آفرینند و مشتاقان عرصه حکایت خوانی «عنوانی» برای حکایت گزینش می‌کنند، سپس به توصیف «جزئیات ذهنی بر اساس فضا و صحنه حکایت» می‌پردازند و در پایان با نگاشتن «پیام حکایت»، مرحله حکایت خوانی را به فرجام می‌رسانند.

گام ۲. نگارش انشای ساختاری یا داستان کوتاه و ... (تصویر نویسی یا حکایت نویسی)

- در این گام دانش‌آموزان با گزینش موضوعی مناسب، (از پیام‌های تصویر یا حکایت یا گزینش واژگانی از خوشه‌های معنایی متن) به نگارش انشایی تحلیلی، انتقادی، توصیفی، تفسیری، عاطفی و... در سه بخش «مقدمه، تنه و نتیجه» می‌پردازند.
- دانش‌آموزان در این بخش می‌توانند؛ بر اساس علاقه، پس از گزینش موضوع، از مفاهیم و اهداف تصویر یا حکایت، در تمامی مراحل جشنواره، یک داستان کوتاه بنویسند.
- بخش گلستان نگاری (حکایت پردازی): شرکت کنندگان با گزینش موضوعی مرتبط از پیام‌های حکایت می‌توانند، به بازنویسی، بازآفرینی حکایت یا تلفیق دو یا چند حکایت و گسترش آن‌ها در قالب یک انشا یا داستان کوتاه و... بپردازند.
- هم چنین دانش‌آموزان می‌توانند بر اساس علاقه مندی خویش از حکایت گزینش شده، به نقیضه پردازی یا نظیره نویسی بپردازند.
- **نقیضه پردازی:** تقلید ظریف و هنرمندانه از شاهکارهای ادبی است. تقلیدهای طنزآمیز لطیفی از ادبیات سعدی، حافظ و فردوسی که جالب و در نوع خود هنرمندانه است، نقیضه‌گویی نوعی تقلید طنزآمیز از یک اثر ادبی معروف است. شاعر یا نویسنده نقیضه‌سرایا نقیضه نویس از سبک، قالب و طرز نگارش نویسنده و شاعر مشهوری تقلید می‌کند و قصدش از این کار انتقاد یا طنزپردازی است، یعنی بیان هنرمندانه و نقادانه کژی‌ها و نادرستی‌ها به قصد اصلاح و نه تخریب... نقیضه‌پرداز موفق، کسی است که از ذوق و قریحه خداداد و از خلاقیت و استعداد بالایی برخوردار باشد، تا بتواند بین اثر اصلی و نقیضه آن ارتباطی منطقی و تعادلی لطیف برقرار سازد، نقیضه‌سرا عیب کار را در می‌یابد و با زبانی ادبی، هنری و تأثیرگذار، نظر مخاطب را به عیوب و کاستی‌ها متوجه می‌سازد، اما لازمه بهره‌مندی از ظرافت‌های نقیضه، آشنایی گوینده و مخاطب با آثار اصلی مورد تقلید است. لذا اگر مخاطب، شعر و متن اصلی را نداند، از پارودی و نقیضه آن لذت کافی نمی‌برد.
- **نظیره:** در ادبیات، شعر یا داستانی که به استقبال از شاعر یا نویسنده دیگری سروده یا نوشته می‌شود، در نظیره یک طرز فکر یا یک نگرش خاص، دستاویز اثر نویسنده و شاعر قرار می‌گیرد، نظیره نویسی در واژه به معنای مانند سازی است. یعنی چیزی شبیه دیگری ساختن و نوشتن. اگر ما اثری را تحت تأثیر یکی از عناصر ساختاری ادبیات کهن به نگارش در آوریم، نظیره سازی کرده ایم.
- باز نویسی هم گونه ای از بهره مندی از ادبیات کهن است، باز آفرینی هم گونه گسترده تری از ادبیات کهن و عامیانه است، حال آن که نظیره نویسی بهره همه جانبه از ارزش های ساختاری ادبیات کهن است. نویسنده نظیره نویس، باید بداند که گام به دنیای بزرگ و پایان ناپذیری گذاشته است.

گام ۳. خوانش، ارائه و دفاع

- در این گام دانش‌آموزان، انشای ساختاری، داستان کوتاه، حکایت‌نگاری، بازنویسی، بازآفرینی، نقیضه یا نظیره خویش و... را با بهره‌گیری از لحن مناسب کلام، ظرفیت‌های پیرایه‌بانی و... با بیانی شیوا، رسا و تأثیرگذار می‌خوانند.

* شايان ياد است؛ بخش «ارائه و دفاع» فقط در مرحله «استاني» اجرا مي شود و اضافه كردن اين بخش به جهت قراردادن دانش آموزان در مرحله‌اي بالاتر؛ براي تقويت فن بيان، پرورش اعتماد به نفس، تبديل دريافت به بيان نافذ و نمود خودباوري بر اساس اهداف كتاب‌هاي مهارت‌هاي نوشتاري و ادبيات فارسي (بخش گفت‌وگو، بازپروري، بارش فكري، پرورش سخن گفتن و ...) تعبيه شده است.

- خوانش آفرينش در تمامي مراحل مدرسه‌اي، منطقه‌اي و استاني وجود دارد، با اين تفاوت كه در مراحل مدرسه‌اي و منطقه‌اي تمام گام دوم (بخش نگارش) خوانده مي شود و در مرحله استاني، تنها يك بند كليدي از بخش مياني خوانده مي شود و پس از آن بخش، ارايه و دفاع انجام خواهد شد.

گام ۴. داوري حضوري

- فرآيند داوري «تصويرخواني، نگارش و خوانش متن» در مرحله مدرسه‌اي و منطقه‌اي براساس نمون برگ شماره (۳-۱) و (۳-۳) و «گلستان خواني (حكايات خواني) و گلستان پردازي (نقيضه پردازي با فضاي طنز)» براساس نمون برگ (۲-۳)، (۳-۳) و ارائه و دفاع در مرحله استاني بر اساس نمون برگ (۳-۳) سنجيده مي شود.
- در نمون برگ داوري «نگارش» (۱-۳)، سنجه هاي شماره (۱) هر بخش، مربوط به داوري «تصويرخواني و تصويرنويسي» است و سنجه‌هاي شماره (۲) هر بخش، مربوط به داوري «داستان کوتاه نويسي» است.
- نمون برگ داوري (۲-۳) خاص داوري گلستان پردازي و گلستان نويسي است، براي گلستان خواني نمون برگ (۳-۳) در مرحله مدرسه‌اي و منطقه‌اي استفاده خواهد شد و جهت داوري گلستان خواني، ارائه، دفاع و تفسير گلستان، در مرحله استاني از نمون برگ (۳-۴) استفاده شود.
- دانش آموزان در بخش گلستان خواني و گلستان پردازي مي توانند، به يكي از دو شيوه «بازآفريني حكايات و افزودن يا پردازش عناصر داستان در آن» هم چنين «تلفيق دو يا چند حكايات در راستاي آفرينش داستان کوتاه» هنرآفريني نمايند.
- حكايات نگاري در تمامي مراحل، به قلم نقيضه پردازي با فضاي طنز و نظيره نويسي حكايات به سبك سعدي، بازآفريني، آفرينش و ايجاد اين نوع متون آفرينش خواهد يافت، تا دانش آموزان بر اساس علاقه مندي در تمامي مراحل، حكايات گلستان را با نگارش و پردازش خويش، به نقطه اوج و شكوفايي هنري برسانند.
- در مرحله استاني، دانش آموزان طبق زمان تقريبي تعيين شده، (۲۰ دقيقه)، علاوه بر خوانش «يك بند كليدي» از تنه انشا، به ارائه متن و دفاع از آفرينش خويش (تصويرخواني، تصويرنويسي، داستان کوتاه يا حكايات نگاري) مي پردازند.
- تعيين زمان تقريبي، در زمينه افزايش زمان يا ... جهت «خوانش، ارائه و دفاع» بر عهده ناظر محترم استاني است.

توجه:

۱. شركت دانش آموزان در اين محور، به صورت انفرادي است.
- سهميه هر منطقه و استان براي راه يابي به مرحله بعد، دو تن (يك مهربانو و يك مهربان) خواهد بود.
- پسران و دختران هر گروه، با گروه‌هاي هم جنس خود سنجيده مي شوند.
۲. به دانش آموزان، پيش از شروع گام خوانش، زمان لازم براي تمرين داده مي شود.
۳. كل زمان اختصاصي آفرينش و ارزيابي حضوري اين محور، در مجموع حدود (۱۷۰) دقيقه است. (۱۵۰ دقيقه نگارش، ۲۰ دقيقه خوانش، ارائه و دفاع)
- تعيين زمان، براي آمادگي در بخش «خوانش، ارائه و دفاع» تقريبي است. پيشنهاده مي شود؛ در مرحله استاني ۱۰ دقيقه جهت آمادگي و خوانش، ۱۰ دقيقه نيز جهت ارائه و دفاع، براي دانش آموز لحاظ شود. تقسيم زمان جهت خوانش، ارائه و دفاع هم چنين تعيين تعداد بندهاي تنه (مياني) براي خوانش، به صلاحديد ناظر گرامي مرحله استاني است.
۴. در گام خوانش، فقط بخش نگارش (انشاي ساختاري، داستان کوتاه، حكايات نگاري و ...)، خوانده مي شود و نيازي به خوانش تصويرخواني (عنوان، جزئيات و پيام تصوير يا حكايات) نيست.
۵. ضروري است به همراه معرفي اسامي برگزيدگان، به مراحل بعد، اصل اثر نوشتاري و لوح فشرده خوانش نيز ارسال شود.
۶. نمون برگ داوري بخش «خوانش» (۳-۳) در بخش مدرسه‌اي - منطقه‌اي تغييری ننموده است.
۷. نمون برگ خوانش، ارايه، تفسير و دفاع (۳-۴) در بخش استاني تغيير ننموده است.
- آثار فراگيران در مراحل مدرسه‌اي و منطقه‌اي تصويرخواني، تصويرنويسي و داستان کوتاه نويسي، تحت عنوان نمون برگ داوري «نگارش»، (۱-۳) و نمون برگ «خوانش»، (۳-۳) سنجيده خواهد شد و در مرحله استاني تحت فرم‌هاي داوري «نگارش» (۳-۱) و نمون برگ داوري «خوانش، ارائه و دفاع»، (۳-۴) سنجيده خواهد شد.
۸. نمون برگ داوري ۲-۳ مربوط به داوري گلستان پردازي و گلستان نگاري (بازنويسي، بازآفريني، آفرينش داستان از حكايات، نقيضه پردازي و نظيره نويسي) است.

۹. گلستان خوانی فاقد جزئیات دیداری تصویر، چونان تصویرخوانی عینی است، اما گزینش عنوان، نگارش عناصر و جزئیات ذهنی فضای حکایت در بخش جزئیات، پیام حکایت و بخش نگارش به قوت خود باقی است.
۱۰. گزینش حکایت‌ها و یا باب ویژه‌ای از کتاب گلستان برعهده ناظران گرامی مطابق مراحل زیر است:
- دست کم یک ماه، پیش از برگزاری جشنواره در هر مرحله، دو باب از گلستان معرفی می‌شود، تا دانش‌آموزان مطالعه نموده و بر حکایات اشراف یابند..
  - پیشنهاد می‌گردد، در اجرای مرحله مدرسه‌ای و منطقه‌ای، از میان حکایات معرفی‌شده، یک حکایت برای بازآفرینی و دو حکایت هم مضمون و هم هدف، برای تلفیق، تفسیر و آفرینش داستان کوتاه برگزیده و در اختیار دانش‌آموزان قرار داده شود.
  - در روند اجرای تمامی مراحل، ناظران، دبیران، رابطان می‌توانند، از میان حکایات معرفی شده، یک حکایت در اختیار دانش‌آموزان قرار دهند، تا ایشان اقدام به «نقیضه‌پردازی» و «نظیره‌نویسی» نمایند، که البته اوج هنر در بخش گلستان نگاری، نظیره نویسی است.

نمون برگ شماره ۳-۱- ارزیابی تصویرخوانی و تصویرنویسی محور زبان و ادبیات فارسی

به نام خدا

جشنواره نوجوان خوارزمی

گام اول و دوم: تصویرخوانی، تصویرنویسی و نگارش: انشای ساختاری، داستان کوتاه در (تمامی مراحل مدرسه، منطقه، استان و ...)

زمان: ۱۵۰ دقیقه

شناسه در سامانه سیدا/ شبکه شاد: .....

موضوع انتخابی از تصویر: .....

۷۰ امتیاز

معیار	نمره	زیرمعیار	۱	۲	۳	۴	۵	توضیحات	
تصویرخوانی	۱	انتخاب عنوان برای تصویر: جذاب، کوتاه، مرتبط، نگاه نو و متفاوت، ادبی							
	۲	توجه به جزئیات تصویر: رنگ، خطوط، عناصر، استفاده از حواس پنج‌گانه، تخیل و کشف ارتباط عناصر تصویر با یکدیگر از برونه و درونه تصویر، درون‌خوانی و برون‌خوانی تصویر، موفقیت در فضاسازی تصویر، خواندن چشمی، خواندن تجسمی، اندیشه خوانی و ...							
	۳	درک درست از عناصر و پیکره تصویر: پیام تصویر، درک مناسب و کشف یک یا چند برداشت عمیق و گسترده از تصویر، چگونگی تحلیل اهداف تصویر							
	۴	خلاقیت و نوآوری در تصویرخوانی: عنوان، جزئیات و پیام تصویر							
موضوع	۵	۱-۵: انتخاب موضوع مناسب از مفاهیم تصویر: گویا، رسا، مرتبط با تصویر و مسایل فرهنگی-اجتماعی و زندگی روزانه ۱-۵: گزینش نام یا موضوع داستان: با توجه به آرمه‌های تصویر و تم داستان							
	۶	۱-۶: خوش‌آغازی: جذابیت‌شروع، نشان‌دادن نمایی کلی از محتوا و فضای نوشته ۱-۶: آغاز و شروع متفاوت داستان: ایجاد تکانه‌ای گیرا، آغاز داستان با یک معمای کوچک، برانگیزاننده‌علاقه‌خواننده، با معرفی یکی از شخصیت‌های داستان و ...							
نگارنده	۷	۱-۷: بیان مناسب اندیشه و برداشت نویسنده از موضوع: مربوط به بخش مقدمه، خوش‌آغازی و جمله‌های موضوع هر بند ۲-۷: شخصیت پردازی: ثبات شخصیت، داشتن دلایل معقول در تغییر رفتار و خلقیات شخصیت، انعطاف‌پذیری در انتخاب شخصیت‌ها، پذیرفتنی بودن شخصیت، خوب مطلق یا بد مطلق نبودن شخصیت (ترکیبی از فردیت و اجتماع)							
			۱-۸: پشتیبانی از طرز نگرش خود در بخش بدنه: شرح و توضیح، توصیف، تفسیر، استدلال و اثبات برای جملات تکمیلی و تقویت‌کننده هر بند با استفاده از شیوه‌های فعال‌سازی ذهن و تفکر خلاق، همچون مقایسه، جان‌سین‌سازی، دگرگونه دیدن، اسکمپر، تبدیل تصویر به تفسیر بدون توجه به جزئیات تصویر و ... ۱-۸: فضاسازی: وحدت سه گانه زمان، مکان و صحنه، سیر روایی داستان، انعطاف‌پذیری در زمان، دیدگاه جامع‌الاطراف و متفاوت نویسنده						
	۹	۱-۹: انسجام متن و رعایت نظم ذهنی نوشته: رعایت ساختار نوشته نظیر: مقدمه، تنه و ... ارتباط منطقی بین بندها، داشتن وحدت فکر و موضوع، تأثیرگذاری واحد بر ذهن مخاطب، پیوستگی در ارائه درونیات تصویر ۱-۹: عمق طرح یا پیرنگ: ساختار، چارچوب، نظم و ترتیب منطقی حوادث داستان، گفت‌وگو، زاویه دید، روان و ساده بودن نثر داستان، پرهیز از نگارش بندهای شعاری-تکلفی و مقاله‌نویسی	۲						
			۱-۱۰: خلاقیت و نوآوری: بهره‌گیری از زبان ادبی و عاطفی، ترکیب‌های زیبا و خوش‌ساخت، داشتن رنگ و بوی ادبی، داشتن نگاه متفاوت به موضوع، نگاه تازه در پرداخت و پردازش موضوع، میزان نوآوری و ابتکار در ارائه مطالب						
	۱۰	۱-۱۰: حوادث (کشمکش و گره‌افکنی، تعلیق، اوج داستان)، لحن داستان (پوشش خارجی وضع و محیط روانی و اجتماعی شخص یا شخصیت)، دارا بودن مفهوم جنبی و عمقی، ورای مفهوم سطح ظاهری داستان، پرهیز از کاربرد کلمات تکراری							
			۱-۱۱: درست‌نویسی: رعایت نشانه‌های نگارشی، املا صحیح واژگان، دستور زبان و خط خوش، رعایت فرورفتگی‌های هر بند و پیراسته‌نویسی						
	نتیجه (برآیند)	۱۲	ارتباط متن و داستان با موضوع برگرفته از مفاهیم تصویر						
		۱۳	۱-۱۳: خوش‌فرجامی: فرود مناسب، جمع‌بندی تأثیرگذار و تفکربرانگیز ۱-۱۳: پرداخت و پایان بندی داستان						
	جمع امتیاز از ۷۰								

جمع کل امتیاز از ۱۰۰	به عدد:	به حروف:
نام و نام خانوادگی داوران:	امضا:	
نام و نام خانوادگی ناظر فنی دبیرخانه (منطقه/ استان/ کشور):	امضا:	
نام و نام خانوادگی ناظر فنی ستاد (منطقه/ استان/ کشور):	امضا:	

(باز خورد و ثبت عملکرد دانش‌آموزان)

نمون برگ شماره ۳-۲- ارزیابی گلستان خوانی، گلستان پردازی و گلستان نویسی محور زبان و ادبیات پارسی

به نام خدا

جشنواره نوجوان خوارزمی

گام اول و دوم: گلستان خوانی، گلستان پردازی (بازنویسی، بازآفرینی، داستان و ... و گلستان نویسی (نظیره نویسی)

زمان: ۱۵۰ دقیقه

شناسه در سامانه سیدا/ شبکه شاد: .....

موضوع انتخابی از مفاهیم حکایت: .....

(تمامی مراحل مدرسه، منطقه، استان و ...) ۷۰ امتیاز

معیار	ردیف	زیرمعیار	۱	۲	۳	۴	۵	توضیحات
حکایت خوانی	۱	انتخاب عنوان برای حکایت: جذاب، کوتاه، مرتبط، با نگاهی نو، متفاوت و ادبی						
	۲	توجه ذهنی به جزئیات فضای حکایت: تجسم و دریافت ذهنی رنگ ها، خطوط و عناصر فضای حکایت، استفاده از حواس پنج گانه، در درک صحنه، تخیل و کشف ارتباط عناصر حکایت با یکدیگر، با توجه به متن، درون خوانی و برون-خوانی حکایت، موفقیت در فضا سازی حکایت، خواندن چشمی، خواندن تجسمی، اندیشه خوانی و ... درک و پردازش چند و چون عناصر داستان (شخصیت، زمان، مکان، گفت و گو، کشمکش، زاویه دید و...) در حکایت آرایه شده						
	۳	درک درست از عناصر و پیکره داستانی حکایت: پیام حکایت، درک مناسب و کشف یک یا چند برداشت عمیق و گسترده از حکایت، چگونگی تحلیل اهداف حکایت						
	۴	خلاصیت و نوآوری در درک واقعیات حکایت در زندگی: عنوان، جزئیات مفهومی و پیام حکایت						
موضوع	۵	انتخاب موضوع مناسب از حکایت: گویدرسا، مرتبط با مفاهیم حکایت و مسایل فرهنگی- اجتماعی و زندگی روزانه از باب گزینش یافته						
	۶	گزینش موضوع برای بخش نگارش: با توجه به آموخته های حکایت و پیام های آن						
مقدمه	۶	خوش آغازی: جذابیت شروع، نشان دادن نمایی کلی از محتوا و فضای حکایت						
	۷	آغاز و شروع متفاوت حکایت: ۱- شروعی پر گرفته از سبک سعدی ۲- برگرفته از سبک شخصی خویش، با ایجاد تکانه های گیرا، آغاز حکایت با شگردی خاص، برانگیزاننده علاقه خواننده، با معرفی یکی از شخصیت های حکایت و ... بیان مناسب اندیشه و برداشت نویسنده از موضوع حکایت: مربوط به بخش مقدمه، خوش آغازی و جمله های موضوع هر بند						
نگارش	۷	در صورت نگارش داستان از حکایت: (شخصیت پردازی): ثبات شخصیت، داشتن دلایل معقول در تغییر رفتار و خلقیات شخصیت، انعطاف پذیری در انتخاب شخصیت ها، پذیرفتنی بودن شخصیت، خوب مطلق یا بد مطلق نبودن شخصیت (ترکیبی از فردیت و اجتماع)						
	۸	پشتیبانی از طرز نگرش و سبک خود در بخش پدنه: زیبا نگاشتن، در نظر داشتن اصل حکایت در نظیره پردازی، چنان سعدی نگاشتن، نقیضه پردازی، رعایت مناسبات نثر و نظم که هیچ یک دیگری را نبوشاند، در صورت توانایی سرایش نظم، رعایت آهنگ کلمات						
	۸	شرح و توضیح حکایت: توصیف، تفسیر، استدلال و اثبات برای جملات تکمیلی و تقویت کننده هر بند، با استفاده از شیوه های فعال سازی ذهن و تفکر خلاق، همچون مقایسه، جانشین سازی، دگرگونه دیدن						
	۸	فضا سازی (وحدت سه گانه زمان، مکان و صحنه)، سیر روایی حکایت، انعطاف پذیری در زمان، دیدگاه جامع الاطراف و متفاوت نویسنده						
تنه	۹	انسجام متن و رعایت نظم ذهنی نوشته: زنده نمودن متن کلاسیک با دربردارندگی ویژگی های سبکی و نگارشی گلستان، پدید آوردن نثری ادیبانه با تکیه بر سبک شخصی، رعایت اختصار و ایجاز در پدید آوردن حکایت، رعایت الفاظ از حیث فصاحت و بلاغت و ترک ترکیبات سخت و دور از ذهن، استفاده از سجع در نظیره پردازی و نقیضه سرایی، آوردن قافیه و ردیف مناسب در صورت سرایش شعر مرتبط با حکایت، عمق طرح یا پیرنگ حکایت: ساختار، چارچوب، نظم و ترتیب منطقی						
	۹	رعایت ساختار تفسیر حکایت نظیر: مقدمه، تنه و ...، ارتباط منطقی بین بندها، داشتن وحدت فکر و موضوع، تأثیر گذاری واحد بر ذهن مخاطب، پیوستگی در ارائه درونیات و مفاهیم حکایت						
نتیجه (برآیند)	۱۰	خلاصیت و نوآوری: (بهره گیری از زبان ادبی و عاطفی، ترکیب های زیبا و خوش ساخت، داشتن رنگ و بوی ادبی و کلاسیک، داشتن نگاه متفاوت به حکایت در صورت نظیره پردازی و و نگاه ژرف و طنزپردازانه در نقیضه نویسی، نگاه تازه در پرداخت و پردازش موضوع، میزان نوآوری و ابتکار در آرایه حکایت)، به کار نرفتن واژگان نایاب، یافتن واژگان به کار و در باب در عصر کنونی، ترتیب و تناسب و تنوع واژگان، برتری مفاهیم ضروری بر غیر ضروری						
	۱۰	حوادث (تعلیق، اوج حکایت)، لحن (پوشش خارجی وضع و محیط روانی و اجتماعی شخص یا شخصیت) حکایت، دارا بودن مفهوم جنبی و رای مفهوم سطح ظاهری حکایت، پرهیز از کاربرد کلمات تکراری						
نتیجه (برآیند)	۱۱	درست نویسی: (رعایت نشانه های نگارشی، املا، صحیح واژگان، دستور زبان و خط خوش، رعایت فرورفتگی های هر بند و پیراسته نویسی)						
	۱۲	ارتباط متن و حکایت با موضوع برگرفته از مفاهیم حکایت: ارتباط بازآفرینی/ تلفیق حکایات/ نقیضه پردازی/ نظیره نویسی یا حکایت گلستان.						
	۱۳	۱-۱۳: خوش فرجامی: فرود مناسب، جمع بندی تأثیر گذار و تفکر برانگیز ۱-۱۳: پرداخت و پایان بندی حکایت						

جمع امتیاز از ۷۰

(باز خورد و ثبت عملکرد دانش آموزان)

نام و نام خانوادگی داوران:	امضا:
نام و نام خانوادگی ناظر فنی دبیرخانه (منطقه/ استان/ کشور):	امضا:
نام و نام خانوادگی ناظر فنی ستاد (منطقه/ استان/ کشور):	

نمون برگ شماره ۳-۳- ارزیابی خوانش بخش نگارش محور زبان و ادبیات فارسی

به نام خدا

جشنواره نوجوان خوارزمی

گام سوم: خوانش (مراحل مدرسه و منطقه)

خوانش انشای ساختاری، داستان کوتاه، اصل حکایت و خوانش تفسیر حکایت

۳۰ امتیاز

شناسه در سامانه سیدا/ شبکه شاد:	استان:
نام و نام خانوادگی دانش آموز:	تاریخ و ساعت ارزیابی:
موضوع انتخابی از تصویر یا حکایت:	زمان اجرا: ۲۰ دقیقه

توضیحات	معیار						رتبه
	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
صدای بلند و رسا، قدرت بیان، خوانش روان، تلفظ درست واژگان، گویایی، شیوایی							۱
لحن مناسب کلام، رعایت آهنگ (فراز و فرودهای آوایی و رعایت مکث و درنگ)							۲
بهره گیری از زبان غیر کلامی و ظرفیت های پیرایه‌بانی (زبان بدن، حالات چهره و ...)							۳
تسلط در اجرا، برقراری ارتباط چهره به چهره با مخاطبان، گرمی، جذابیت و نشاط لازم در صدا							۴
رعایت اصول اخلاقی و مهارت های رفتاری، پوشش مناسب، موسیقی پس زمینه خوانش، هماهنگی موسیقی با لحن کلام و متن							۵
جمع امتیاز از ۳۰							

جمع کل امتیاز از ۱۰۰	به عدد:	به حروف:
نام و نام خانوادگی داوران:	امضا:	
۱.		
۲.		
۳.		
نام و نام خانوادگی ناظر فنی دبیرخانه (منطقه/ استان/ کشور):	امضا:	
نام و نام خانوادگی ناظر فنی ستاد (منطقه/ استان/ کشور):		

(بازخورد و ثبت عملکرد دانش آموز)

نمون برگ شماره ۳-۴- ارزیابی خوانش متن، ارائه و دفاع محور زبان و ادبیات فارسی

به نام خدا

جشنواره نوجوان خوارزمی

گام سوم: خوانش (مرحله استانی)

خوانش بندی کلیدی از تصویرنویسی، (انشای ساختاری یا داستان) و حکایت نگاری و ...، ارائه، تفسیر و دفاع

امتیاز ۳۰

شناسه در سامانه سیدا/ شبکه شاد:	استان:
نام و نام خانوادگی دانش آموز:	تاریخ و ساعت:
موضوع انتخابی از تصویر یا حکایت:	زمان اجرا: ۲۰ دقیقه

ردیف	معیار	۱	۲	۳	توضیحات
۱	قدرت بیان: صدای بلند و رسا، خوانش روان، تلفظ درست واژگان، گویایی و شیوایی، بیان روشن مطالب با حفظ احترام و ادب				
۲	لحن مناسب کلام: تغییر لحن و تن صدا، رعایت آهنگ (دارا بودن فراز و فرودهای آوایی و رعایت مکث و درنگ)، تغییر لحن، آهنگ و تن صدا بر اساس گفت و گوی شخصیت‌های حکایت و داستان				
۳	بهره گیری از زبان غیر کلامی و ظرفیت‌های پیرا زبانی: دارا بودن زبان بدن، حالات چهره و ...				
۴	تسلط بر محتوای قابل ارائه: (معرفی کوتاه، بیان موضوع، اشراف بر محتوا، بیان کلیدواژه‌ها و پرداختن به مفاهیم اصلی متن، انشا و حکایت، واضح بودن مطالب ارائه شده، دوری از حاشیه‌ها و عدم به کارگیری واژگان نامأنوس)				
۵	رعایت اصول اخلاقی و مهارت‌های رفتاری: داشتن رفتاری فروتنانه در مقابل داوران و پرهیز از بحث با ایشان، حسن جویی مرتبط با محتوای ارائه در زمان بیان و تحکیم دلایل خویش، نداشتن موضع تدافعی در هنگام دفاع، دوری از رفتارهای بیانگرانه دانش فوق العاده				
۶	آمادگی کامل در اجرا و ارائه شایسته و متفاوت: ارتباط و مشارکت لازم با مخاطبان، برقراری ارتباط چهره به چهره با مخاطبان، نگاه به شنوندگان، گرمی، جذابیت و نشاط لازم در صدا، پوشش مناسب، موسیقی پس زمینه خوانش و ارائه، هماهنگی موسیقی با لحن کلام و متن				
۷	رویکرد روایتی در ارائه: بیان و ارائه متن از نقطه آغازین تا نکته انتهایی به زبان خویش، استفاده از جملات و عبارات خود، نظم در ارائه، طرح سؤال و ایجاد چالش و پاسخ از جانب خویش				
۸	خلاقیت در ارائه: نبود ارائه‌های تکراری و کلیشه‌ای، شروعی نوآورانه، خوانش بی‌تربط در آغاز، پخش موسیقی بی کلام (پس زمینه) یا تصاویری مرتبط با ارائه با هماهنگی مسئولان اجرا و ...				
۹	درگیر نمودن داوران: تنها سخنگو نبودن، بهره‌گیری از سخنان داوران جهت بهبود ارائه، پاسخ به پرسش‌های داوران، داده‌پراکنی نمودن با مخاطبان				
۱۰	مدیریت زمان، سپاس و قدردانی از داوران: تنظیم زمان ارائه در وقت تعیین شده، سپاس‌گزاری از افراد ادیب و صاحب‌قلم استان، سرگروه‌های زبان و ادبیات فارسی و ناظران محور				
جمع امتیاز از ۳۰					

جمع کل امتیاز از ۱۰۰	به عدد:	به حروف: .....
نام و نام خانوادگی داوران:	امضا:	
۱.		
۲.		
۳.		
نام و نام خانوادگی ناظر فنی دبیرخانه (منطقه/ استان/ کشور) :	امضا:	
نام و نام خانوادگی ناظر فنی ستاد (منطقه/ استان/ کشور) :		

جدول شماره ۲- مصادیق محتوای تدریس و فعالیت های انجمن علمی - پژوهشی محور زبان و ادبیات پارسی

فعالیت‌ها

- برگزاری دوره‌های آموزشی، مشاهده تاملی، چگونه نیک‌دیدن، چگونگی به کارگیری حواس پنج‌گانه، در فهم تصاویر جامعه و دریافت مفاهیم حکایات اخلاقی - اجتماعی ادبیات کلاسیک، خوانش تأثیرگذار، نافذ و چگونگی یک ارائه و دفاع موفق در راستای آموزش آیین ارتباط و روابط اجتماعی
  - معرفی صاحبان استعداد در هنر گویندگی و نویسندگی به نهادهای مرتبط
  - تمرین خوانش، ارائه و دفاع از تصویرنویسی و حکایت نویسی
  - آفرینش و خوانش داستان کوتاه و ... با توجه به تصویر و حکایت
  - معرفت بر متونی چونان گلستان به عنوان متون برتر ادب فارسی بر اذهان دانش‌آموزان
  - ایجاد انگیزه برای خوانش و درک گلستان سعدی، هم‌چنین تأثیرپذیری و نگارش در باب حکایات این کتاب از آغاز نوجوانی، پروریدن آموزه‌های آن با تمام جان و وجود و به کارگیری در زندگی خویش
  - رسانه‌ای نمودن آثار، در راستای حلاوت و التذاذ ادبی دانش‌آموزان (طرح فرصت‌هایی به منظور جانمایی استعدادهای فراگیران و اثرشان در جایگاه‌ها، حوزه‌های ادبی و هنری استان‌ها، رونمایی ظرفیت‌ها و استعدادهای ملی در قالب و ظرف آفرینش‌های ادبی و فرهنگی به نگاه ادبیات‌شناسان سازمان آموزش و پرورش، بزرگان و نویسندگان ساحت ادبیات
  - راه‌اندازی «جشنواره ادبی» جهت ریشه‌دار نمودن روح فرهنگی - ادبی موجود در نهاد و ضمیر تمامی شرکت‌کنندگان استان‌ها در راستای شیرینی حضور و ماندگار شدن انگیزه‌های بودن، در تمامی مراحل
  - چاپ آثار دانش‌آموزان در قالب (دیجیتال، کتابچه به تیراژ تعداد شرکت‌کنندگان در استان‌ها)، فصلنامه
  - برپایی نمایشگاه در سطح مدرسه، منطقه، استان و دعوت از علاقه‌مندان و نویسندگان کوچک جهت دیدار آثار هم‌سن و سالانشان.
- تهیه کتاب فیلم (لوح فشرده خوانش، ارائه و دفاع‌های دانش‌آموزان در مراحل متفاوت)

زبان و
ادبیات
فارسی

جدول شماره ۳- مصادیق پیشنهادی تکالیف (گروهی / انفرادی) دانش‌آموزی محور زبان و ادبیات پارسی

- تصویرخوانی و حکایت‌خوانی بر اساس رمزینه (کیوآرکد) و اهداف دروس در بخش‌هایی نظیر:
- گزینش عنوانی ادبی از تصویر و حکایت
- بیان و شرح دیده‌های عینی و ذهنی خویش از تصویر و حکایت
- توصیف جزئیات تصاویر و حکایت و سنجش جزئیات گونه‌گون تصاویر با یکدیگر، جهت تمرین مشاهده تاملی دیداری و ذهنی - تجسمی، (توصیف «جزئیات ذهنی بر اساس تجسم فضا و صحنه حکایت»)
- نوشتن اجزا و عناصر دیداری و غیردیداری و پرداختن دقیق به برونه و درونۀ تصاویر عینی و ذهنی حکایات با به کارگیری حواس پنج‌گانه (شنیداری، شیمیایی و ...) در بخش جزئیات
- ایجاد تصاویر ذهنی و توصیف جزئیات
- درک اهداف تصاویر مفهومی و حکایات (عینی و ذهنی)
- گفت و گو و تبادل نظر در خصوص عناصر تصویر و مظاهر حکایت بر اساس دریافت‌ها، دیده‌ها و تجسم‌ها
- تصویرنویسی و حکایت‌نگاری با توجه به اهداف کتاب‌های درسی هر سه پایه:
- پرورش موضوعی از پیام‌ها و خوشه‌های معنایی ایبی که از آفرینش خویش به درک می‌آیند.
- آفرینش انشایی ساختاری (با بخش‌های آغازین، میانی و پایانی) در بخش نگارش یا پدید آوردن داستانی کوتاه بر اساس مفاهیم و اهداف تصویر یا حکایت بر اساس اختیار و علاقه‌مندی دانش‌آموزان
- بخش‌گستان‌نگاری (حکایت‌پردازی) گزینش موضوعی مرتبط از پیام‌های حکایت
- بازنویسی، بازآفرینی حکایت یا تلفیق دو یا چند حکایت و گسترش آن‌ها در قالب یک انشا یا یک داستان کوتاه
- پردازش حکایت در قالب نقیضه یا نظیره نویسی بر اساسی علاقه‌مندی دانش‌آموزان
- نقیضه‌پردازی: تقلید ظریف و هنرمندانه از شاهکارهای ادبی است. تقلیدهای طنزآمیز لطیفی از ادبیات سعدی، حافظ و فردوسی که جالب و در نوع خود هنرمندانه است، نقیضه‌گویی نوعی تقلید طنزآمیز از یک اثر ادبی معروف است. شاعر یا نویسنده نقیضه‌سرایا نقیضه نویسی از سبک، قالب و طرز نگارش نویسنده و شاعر مشهوری تقلید می‌کند و قصدش از این کار انتقاد یا طنزپردازی است، یعنی بیان هنرمندانه و نقادانه کژی‌ها و نادرستی‌ها به قصد اصلاح و نه تخریب... نقیضه‌پرداز موفق، کسی است که از ذوق و قریحه خداداد و از خلاقیت و استعداد بالایی برخوردار باشد تا بتواند بین اثر اصلی و نقیضه آن ارتباطی منطقی و تعادلی لطیف برقرار سازد، نقیضه‌سرایا عیب کار را در می‌یابد و با زبانی ادبی، هنری و تأثیرگذار، نظر مخاطب را به عیوب و کاستی‌ها متوجه می‌سازد. اما لازمه بهره‌مندی از ظرافت‌های نقیضه، آشنایی گوینده و مخاطب با آثار اصلی مورد تقلید است. لذا اگر مخاطب، شعر و متن اصلی را نداند، از پارودی و نقیضه آن لذت کافی نمی‌برد.
- نظیره: در ادبیات، شعر یا داستانی که به استقبال از شاعر یا نویسنده دیگری سروده یا نوشته می‌شود، در نظیره یک طرز فکر یا یک نگرش خاص، دستاویز اثر نویسنده و شاعر قرار می‌گیرد، نظیره نویسی در واژه به معنای مانند سازی است. یعنی چیزی شبیه دیگری ساختن و نوشتن. اگر ما اثری را تحت تأثیر یکی از عناصر ساختاری ادبیات کهن به نگارش در آوریم، نظیره سازی کرده ایم.

زبان و
ادبیات
پارسی

- باز نویسی هم گونه ای از بهره مندی از ادبیات کهن است، باز آفرینی گونه گسترده تری از ادبیات کهن و عامیانه است، حال آن که نظیره نویسی بهره همه جانبه از ارزش های ساختاری ادبیات کهن است. نویسنده نظیره نویس، باید بداند که گام به دنیای بزرگ و پایان ناپذیری گذاشته است.

- خوانش اثر آفرینش یافته با بهره گیری از لحن مناسب کلام، ظرفیت های پیرا زبانی و ... با بیانی شیوا، رسا و تاثیر گذار ارائه متن و دفاع از آفرینش (انشای ساختاری یا داستان، باز نویسی، باز آفرینی، نقیضه پردازی یا نظیره نویسی) خویش جهت قراردادن دانش آموزان در مرحله ای بالاتر؛ در راستای تقویت فن بیان، پرورش اعتماد به نفس و نمود خودباوری بر اساس اهداف کتاب های مهارت های نوشتاری و ادبیات فارسی (بخش گفت و گو، باز پروری، بارش فکری، پرورش سخن گفتن و ...)

